

45

שנה אחרי מהומות סטנוול, שנחשבות לפתיחת המאבק לשוויון זכויות לקהילת הלהט"ב, נראה שהמארגנים יכולים לטפוח לעצמם על השכם. נכון שהמצב העולמי רחוק מלהיות אידיאלי, כפי שניתן לראות בחדשות שמגיעות מרוסיה או אוגנדה, אבל ספירת המלאי מראה גם לא מעט הישגים: נישואין חד־מיניים זכו להכרה מטעם מדינות רבות, כולל תוקף חוקי מטעם בית המשפט העליון בארצות הברית (ובנוסף, יש לציין, לא מפסיקים למלא לנו את הניוזפיד בפייסבוק/לרוקן את חשבון הבנק). להט"בים מכהנים בתפקידים בכירים בתעשייה ובממשל (כולל גם בכנסת ישראל), ואולי מתישהו גם הארוניסטים שביניהם יצטרפו לחגיגה); מצעדי גאווה מרימים את הערים הגדולות בעולם; ואירופה מצביעה בשמחה באירוויזיון לגברת המזוקנת **קונצ'טה וורסט** (הישג שמתחוויר לעומת זה של **דנה אינטרנשיונל**, שעשתה את זה כמעט 20 שנה לפני).

האירוויזיון אולי תמיד היה גאה, אבל דנה אינטרנשיונל, הזמרת הטרנסג'נדרית הראשונה שהשתתפה בתחרות ואף זכתה בה, מזכירה לנו שקהילת הלהט"ב היא לא רק הומואים ולסביות. כשזה מגיע לטרנסג'נדרים, או לאזורים יותר נזילים מבחינה מגדרית, יחס החברה הופך פתאום להרבה פחות מקבל. גם כיום קהילת הטרנסג'נדרים סובלת מאפליה קשה, אחוזי התאבדות גבוהים ופשעי שנאה תכופים (אפילו ניו יורק הליברלית סערה לאחרונה כשטרנסג'נדרית בת 19 הוכתה למוות ברחוב בעת שהלכה לביתה במנהטן על ידי חבורת צעירים).

גם מבחינת ייצוג תרבותי מצבם של הטרנסג'נדרים לא נחשב מזהיר. נכון שטרנסים הופיעו פה ושם באור יחסית חיובי או רגיש (למשל ב"משחק הדמעות" זוכה האוסקר, "טרנסאמריקה" עם **פליסיטי האפטמן** או "רנט" שכבש את ברודוויי), אבל לרוב הייצוג שלהם התחלק לשלוש קטגוריות מרכזיות: טרגדיות ("בנים אינם בוכים"), מפלצות ("שתיקת הכבשים") או פשוט מקור לצחוקים ופאנצ'ים שחוקים על הבחורה המהממת שבעצם יש לה פין ("האקדח מת מצחוק" ושלל אחרים). הקטגוריה השלישית חזקה במיוחד בטלוויזיה האמריקאית, למשל **קתלין טנר** ב"חברים", **רבקה רומיין** ב"בטי המכוערת" או **נריס אודונל** ב"שניים וחצי גברים". כולם כמוכן, על תקן בדיחה.

רק בשנת 2007 (!) הופיעה לראשונה דמות של טרנסג'נדר בתפקיד קבוע בפריים טיים האמריקאי - השחקנית **קנדיס קיין** (Candis Cayne) שגילמה את דמותה של כרמליטה בקומידרמה הכיפית של רשת ABC, "מאנז', דרלינג" ("Dirty Sexy Money"). ניסיונות אחרים לייצוג רציני של טרנסים זכו לרוב לקבלת פנים קרה וחיים קצרים, למשל הדרמה "Pretty/Handsome" עם **ג'וזף פיינס** מבית היוצר של **ראיין מרפי** (שגם ניסה לקדם את הנושא ב"ניפ/טאק" שלו).

ובכן, בימים אלה אפשר להכריז בוהירות על מהפך. למרות שכבר בחודש מרץ האחרון הצביע "הניו יורק טיימס" על כך שהנוכחות של טרנסג'נדרים בתרבות הפופ גדלה לכדי תופעה חברתית של ממש, החותמת הרשמית לעניין היא שער החדש של מגזין "TIME" הנחשב, שעליו מופיעה **לוורן קוקס** מ"כתום הוא השחור החדש". קוקס היא הטרנסקסואלית הראשונה שזוכה לשער מהמגזין, שמתקן פה עוול כשלא כלל אותה ברשימת "100 האנשים המשפיעים בעולם"

מסעיבת טרנס

בעוד ההומואים והלסביות רושמים הישגים במאבק על לגיטימציה – גם אם במדינות חשוכות כמו רוסיה המצב דווקא מחמיר - **קהילת הטרנסג'נדרים העולמית עדיין נתקלת בחומות בצורות של אפליה ואלימות. מצד שני, אם שרשרת האירועים התקדימיים בתעשיית הבידור בארצות הברית ובבריטניה מהווה איזושהי אינדיקציה, המהפכה כבר התחילה**

★ מאת **נמרוד דביר**, ניו יורק

קנדיס קיין מ"מאנז', דרלינג"

לוורן קוקס רושמת על השער של "TIME"

מוגזס? אנדרו גארפילד בקליפ של "We Exist"

ג'פרי טמבור כמורט/מאורה ב"Transparent"

שלו, למרות שזכתה ליותר הצבעות מ**ריהאנה** או **ביונסה** שנכללו. התיקון מגיע בגדול בכותרת "נקודת המפנה הטרנסג'נדרית" (The Transgender Tipping Point) וכתבת ענק שמתארת את הנראות המוגברות של טרנסקסואלים בתרבות האמריקאית וההבנה המתפתחת של האומה לנושאי מגדר. האם אפשר לפתוח את בקבוקי השמפניה? "נראות טרנסית היא דבר נפלא ומבורך, אך היא אינה הפתרון", מצננת את השמחה **נדב (נדיש) ענתבי**, דוקטורנטית לבריאות הציבור ופסיכולוגיה באוניברסיטת קולומביה שבניו יורק. ענתבי, החוקרת את השפעתן של הומופוביה וטרנספוביה על בריאותם הנפשית והפיזית של להט"בים, מציינת כי "בעולם המבוסס על חלוקה בינארית של מגדר (גבר־אשה), טרנסג'נדרים רבים נתקלים בקשיים שאחרים לוקחים כמובנים מאליהם, כגון שימוש בשירותים ציבוריים או רישום המין במסמכים רשמיים ובתעודות זהוּי. מחקרים רבים מראים כי טרנסג'נדרים רבים מופלים וחווים אלימות מילולית ופיזית על בסיס יזימוי אך ורק בגלל זהותם המגדרית. מחקרים נוספים מצאו כי הסטיגמה והאפליה החברתית שחווים טרנסג'נדרים מובילות לתחושת בדידות, לחרדה, לדיכאון ולעיתים אף לאובדנות. הפתרון, אם כן, נעוץ במתן מרחב בטוח ומאפשר לטרנסג'נדרים, שינוי העמדה ציבורית כלפיהם ובעיקר בחקיקה שמכבדת את זהותם ונענית לצורכיהם".

אז נכון, העמדה הציבורית או החקיקה עדיין לא בצד הנכון. אבל לפחות מבחינת תרבות הפופ, נראה שהמהפכה כבר התחילה. הכוכבים הגדולים, **מאנדרו גארפילד** ועד **ניל פטריק האריס**, מזמן בעניין. הנה רשימה חלקית של מה שקורה:

"כתום הוא השחור החדש":

דרמת כלא הנשים של נטפליקס שחזרה החודש לעונה שנייה הביאה לתודעה את השחקנית הטרנסקסואלית לוורן קוקס. היא מגלמת כאן את סופיה שנכנסה לקלבוש על הונאת כרטיסי אשראי ועד השחרור מעבירה את הזמן כמעצבת השיער של הגירלו. הסדרה מציגה בפלאשבקס את דמותה של סופיה גם לפני הניתוח, כשאת התפקיד הגברי מגלם אחיה התאום האמיתי של קוקס (לרווחתם של המלהקים). קוקס זכתה לשבחים היסטריים על הופעתה, כולל השער המדובר ב-"TIME". למגזין היא אמרה: "אני חושבת שמה אנשים צריכים להבין הוא שלא כולם מרגישים שהזהות המגדרית שלהם עולה בקנה אחד עם אברי המין שנולדו איתם. זה בסדר לבטא את המגדר באופן שונה, ולמי שעושה את זה לא מגיע מניעת ביטוח בריאות או להיות קורבן לאלימות. אם למישהו לא נוח עם זה, אז הוא צריך להסתכל על עצמו".

"Transparent":

אחרי ההצלחה של נטפליקס עם "כתום", גם אמזון הבינו שטרנסים טובים לרייטינג. החברה, שמקדמת שירות וידאו אונליין משלה, מהמרת על סדרה חדשה בשם "Transparent" שיצרה **ג'יל סולווי**, אחת מכותבות "מאנז', דארלינג" החלוצה בתחום. **ג'פרי טמבור** מ"משפחה בהפרעה" מופיע כאן בתפקיד הראשי של מורט/מאורה, טרנסג'נדרית בתהליך לעבור מגבר לאשה, כשהסדרה מבטיחה להיות הראשונה שתציג את כל השלבים של המסע. בפרק הראשון למושל, מורט/ מאורה נאבקת לספר את החדשות לילדיה המתבגרים, שמתמודדים בעצמם עם סוגיות מיניות.

"לפגוע ולהחטיא":

למרות ש"לפגוע ולהחטיא" שודרה כבר ב־2012, בהתחלה בבריטניה ואחר כך בארצות הברית (ואצלנו ב־HOT), מעולם לא הוכרז על ביטולה ולכן תיאורטית היא עדיין שייכת

ניל פטריק האריס (משמאל) וג'ון קמרון מיטשל בבכורת "הדוויג"

סטריאוטיפי? ג'ארד ליטו ב"מועדון הלקוחות של דאלאס"

קלואי סביני כרוצחת טרנסג'נדרית ב"לפגוע ולהחטיא"

"מועדון הלקוחות של דאלאס"

ג'ארד ליטו לקח הפסקה מהלהקה הטיפשית שלו כדי להשתתף השנה בסרט "מועדון הלקוחות של דאלאס" שבו גילם את רייאון, טרנסג'נדרית נשואית HIV שעוזרת לדמות הראשית (בגילום מתי מקונה) לנהל מועדון לא חוקי למכירת תרופות מוברחות לטיפול ב-HIV. ליטו זכה לצונאמי של שבחים על הופעתו וקטף המוני פרסים, כולל פרס האוסקר, גלובוס הזהב וגילדת שחקני המסך. מהצד השני, הוא גם הצליח להכעיס רבים מקהילת הטרנס שאומנם ציינו לשבח את זה שהסרט עוזר להביא טרנסים למיינסטרים, אך גם שהתבטאו בפומבי נגד אי דיוקים בולטים (למשל שלאורך כל הסרט מתייחסים אל רייאון בלשון זכר) ועל כך שלישו באופן כללי מגלם את הדמות באופן סטריאוטיפי.

ארקיד פייר - "We Exist"

הלהקה הקנדית ארקיד פייר יודעת להכות על מה שחם ובקליפ ללהיט האחרון שלה "We Exist" היא עשתה זאת שוב עם השחקן **אנדרו גארפילד** ("ספיידרמן") בתפקיד הראשי של אשה טרנסג'נדרית. כמו ליטו, גם גארפילד חטף פה ושם ביקורת על הופעתו, אבל הטון הכללי היה מפרגן ביותר, כולל מחמאות היסטוריות מצד המבקרים של "הרולינג סטון", MTV ו-"TIME". השיר נחשב כבר להמנון של הקהילה הגאה ומחזיק, נכון לזמן כתיבת הכתבה, ב-2.5 מיליון צפיות ביוטיוב.

:Barneys New York

נסיים בקצת אופנה: כתחום שמתמחה בפריצת גבולות, כבר שנים שדוגמנים ודוגמניות טרנסים עובדים עבור בתי אופנה מובילים כגון קומו דה גארסון ומר'ג'אלה. ובכל זאת, נראה שהשנה נחצה גבול נוסף כשרשת חנויות היוקרה Barneys New York בחרה לקמפיין האביב שלה לא פחות מ-17 דוגמנים ודוגמניות טרנסים. הקמפיין, שצולם על ידי צלם העל **ברוס וובר**, מתמקד בסיפור האישי של כל דוגמן ודוגמנית, מתעד אותם עם חברים ובני משפחה ואפילו כולל סרט דוקומנטרי נלווה. מעבר לכך, התחייבה הרשת לתרום 10 אחוזים מהכנסותיה לעמותת החברתית Transgender Equality. ריספקט.

וכן
**שטרנסים
הופיעו פה
ושם באור
חסית חיובי,
אבל לרוב
הייצוג שלהם
התחלק
לשלוש
קטגוריות
מרכזיות:
טרגדיות,
מפלצות או
פשוט מקור
לצחוקים
ופאנצ'ים
שחוקים**

► לרשימה. סתם, האמת שאנחנו כוללים אותה היא רק בגלל הכוכבת הראשית, **קלואי סביני**, יקירת קולנוע האינדי ובשנים האחרונות גם כוכבת טלוויזיה משגשגת, שגילמה כאן טרנסקסואלית שעובדת כרוצחת שכירה שיום אחד מגלה להפתעתה שאיכשהו יש לה ילד, מהימים שבהם עוד יכולה היתה להכניס נשים להריון.

:Boy Meets Girl

עוד בבריטניה, רשת ה-BBC הגדילה לעשות כשיצרה את Trans Comedy Award: תחרות לכותבים שמטרתה עידוד ייצוג חיובי של טרנסג'נדרים בקומדיות מיינסטרים. לאחרונה הציגה הרשת את הפיילוט של הסיטקום "Boy Meets Girl" שנכתבה על ידי אחד מזוכי התחרות, **אליזת קריג**, ומספרת על ליאן, בחור די חסר מזל בן 20 ומשהו, שמתאהב בג'ודי בת ה-40, למורת רוחה של אמו הקשוחה, הנחרת מזה שג'ודי היא גם טרנסית (בגילומה של השחקנית הטרנסג'נדרית **רבקה רוט**). הפיילוט זכה לכיסוי משמעותי ולשבחים רבים מצד התקשורת הבריטית, שבעיקר החמיאה למשחקה של רוט.

"הדוויג והשארית העצבנית"

ניל פטריק האריס לא נשאר מובטל זמן רב לאחר ירידת "איך פגשתי את אמא" ומיד זינק לתפקיד הראשי במחזמר "הדוויג והשארית העצבנית", שחורר בימים אלה את כמות ברודוויי. מדובר בהצגת רוק שהועלתה לראשונה ב-1998 ונכתבה על ידי **ג'ון קמרון מיטשל**, שגם גילם במקור את התפקיד הראשי. הסיפור הוא על הדוויג, דיוות גלאם רוק טרנסית שעברה ניתוח לא מוצלח במיוחד. המחזמר הפך ללהיט ענק עם קבוצת מעריצים אדוקה וגדולה (הקוראים לעצמם "דהדהס") ואף עובד על ידי מיטשל לסרט מצליח ב-2001 שהפך לפולחן גום הוא. מאז הוא זכה לגרסאות בימתיות בכל רחבי העולם, כשאת התפקיד הראשי מגלמים לרוב כוכבים מוכרים (במיוחד בקוריאה ובפינ, שם גילמו את הדוויג לאורך השנים אייקוני פופ שהביאו גודי מעריצות לאולמות). הגרסה בכיכוב פטריק האריס הספיקה כבר להיות מועמדת לשמונה פרסי טוני.